

HANDLÄGGARE: ANAHITTA SHAGHOIE
TEL: 08-508 33 664

Till
Skolinspektionen
Anna Rydin
Enhetschef
Åsa Permén
Utredare

Skolinspektionen dnr: 40-2011:2523
Utbildningsnämnden dnr: 11-411/4337

Yttrande

Kvalitetsgranskning av modersmålsundervisning och tvåspråkig undervisning i de nationella minoritetsspråken i Stockholms kommun - svar på beslut från Skolinspektionen

Bakgrund

Skolinspektionen genomförde hösten 2011 en granskning av undervisningen i de nationella minoritetsspråken i Stockholms kommun, ”Rapport efter kvalitetsgranskning av modersmålsundervisning och tvåspråkig undervisning i de nationella minoritetsspråken i Stockholms kommun”.

Granskningen visade att kommunen har en tydlig organisation och fungerande ansvarsfördelning när det gäller modersmålsundervisningen. Vidare konstaterades att kommunen genomför en rad främjande åtgärder för de nationella minoriteternas rätt att utveckla sitt språk och sin kultur.

Granskningen identifierade följande *utvecklingsområden* i syfte att höja verksamhetens kvalitet Stockholms kommun:

- Kommunen behöver göra undervisning i de nationella minoritetsspråken till en del av det systematiska kvalitetsarbetet på såväl förvaltnings- som skolnivå.
- Kommunen behöver förbättra informationen om modersmålsundervisning så att den synliggör de nationella minoriteterna och deras rättigheter att utveckla sitt språk och sin kultur.
- Kommunen behöver se till att det finns tydliga rutiner för att upptäcka, erbjuda och följa upp studiehandledning på modersmålet.

Förvaltningen redovisar nedan vilka åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas utifrån de utvecklingsområden som Skolinspektionen identifierat.

Identifierade utvecklingsområden och åtgärder

Kommunen behöver göra undervisning i de nationella minoritetsspråken till en del av det systematiska kvalitetsarbetet på såväl förvaltnings- som skolnivå

Utbildningsförvaltningen har inför läsåret 2011/2012 tagit fram rutiner för modersmåls lärare att registrera frånvaro/närvaro, registrera betyg samt dokumentera elevernas språkutveckling i de skriftliga omdömena i Stockholms skolwebb. Modersmåls lärare anlitate av språkcentrum har även fått kompetensutveckling i användandet av verktyget för elevdokumentation, för att kunna rapportera och följa elevernas kunskapsutveckling i modersmålet.

Skolledningen följer kontinuerligt upp alla elevers resultat i samtliga ämnen via skolwebben. Utifrån detta får varje skola terminsvis ett systematiskt underlag utifrån olika kriterium (bl.a. klassplacering, ämne, kön) i form av resultatark för att använda i det lokala utvecklingsarbetet. Ämnet modersmål ingår i detta. Analysen av detta utgör sedan underlag för skolans förbättringsarbete både på individ- grupp- och organisationsnivå.

Implementeringen av rutiner för modersmåls lärare registrering i ämnet modersmål pågår och systemet beräknas fullgöras av samtliga modersmåls lärare höstterminen 2013. I de årliga resultatdialogerna, mellan ansvarig grundskolechef och skolans ledningsgrupp, behandlas skolornas resultat i samtliga ämnen för att definiera utvecklingsområden och formulera nya strategier. Modersmålet är en del av denna analys.

Utbildningsförvaltningen planerar att inför läsåret 2013/2014 se över hur många elever som uppger att de har ett nationellt minoritetsspråk och hur många av dessa elever som deltar i modersmålsundervisning i något av de nationella minoritetsspråken. Detta kommer att säkerställa att skolornas information till elever med modersmål i något av de nationella minoritetsspråken informeras om rätten till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmålet

Kommunen behöver förbättra informationen om modersmålsundervisning så att den synliggör de nationella minoriteterna och deras rättigheter att utveckla sitt språk och sin kultur

Språkcentrum kommer under våren 2013 att uppdatera informationen om de nationella minoritetsspråken i sina broschyrer och ansökningsblanketter. Av informationen kommer bland annat att framgå att undervisning i nationella minoritetsspråk ska erbjudas även om endast en elev önskar det och att det kan erbjudas som språkval eller inom ramen för elevens eller skolans val.

Utöver detta söker språkcentrum aktivt lärare i det nationella minoritetsspråk där undervisande lärare saknas.

På Stockholms stads hemsida under flikarna ”modersmål” och ”frågor och svar” har informationen om rätten till modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken förtydligats. Utbildningsförvaltningen har även ett pågående arbete med uppdateringen av skolornas webbplatser under 2012/2013. Samtliga skolor kommer att på sina webbplatser informera om rätten till modersmål i de nationella minoritetsspråken samt att länka till Skolverkets informationsmaterial om de nationella minoriteterna i förskola och skola. Av informationen på skolornas webbplatser kommer bland annat att framgå att undervisning i nationella minoritetsspråk ska erbjudas även om endast en elev önskar det och kan erbjudas som språkval eller inom ramen för elevens eller skolans val.

Arbetsmarknadsnämnden har från och med januari 2012 fått ansvaret för nationella minoriteter i Stockholms stad. Uppdraget är placerat på arbetsmarknadsförvaltningen vars ansvar är att samordna arbetet med de nationella minoritetsfrågorna samt inspirera och informera stadsdelsförvaltningar och fackförvaltningar inom staden arbetsmarknadsförvaltningen har också en skyldighet att samråda med de nationella minoritetsgrupperna. Eftersom arbetsmarknadsförvaltningen har det övergripande ansvaret skall de samverka med övriga förvaltningar och sprida information om lagstiftningen. I dialog mellan förvaltningarna kommer rutiner för samverkan att utvecklas. Detta arbete har påbörjats och samverkansmöten planeras efter att arbetsmarknadsförvaltningen fastställt ett policydokument kring arbetet med de nationella minoriteterna under läsåret 2012/2013.

Kommunen behöver se till att det finns tydliga rutiner för att upptäcka, erbjuda och följa upp studiehandledning på modersmålet

Studiehandledning på modersmålet är en viktig förutsättning för att ge elever med annat modersmål än svenska den språkliga utveckling som är nödvändig för fortsatta studier och arbetsliv. Syftet med studiehandledning på modersmålet är att öka elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen och på så sätt öka deras möjlighet att nå målen. Att säkerställa en kvalitativ skolgång för nyanlända elever och elever med annat modersmål är ett prioriterat utvecklingsområde inom Stockholms stad. För att utveckla detta arbete har utbildningsförvaltningen startat ett tvåårigt pilotprojekt med avsikten att samla och utveckla kompetens inom ramen för en mottagningsansvarig enhet för nyanlända elever. Inom ramen för projektet är studiehandledning på modersmålet en central faktor.

Projektet syftar även till att vid mottagandet utveckla metoder för att kartlägga behovet av, tillgodose rätten till och följa upp studiehandledning på modersmålet.

Faller projektet väl ut kommer efter en utvärdering att beslutas om huruvida metoden ska användas i stadens samtliga skolor.

Grundskoleavdelningen anser härmed att Skolinspektionens kvalitetsgranskning har besvarats.

.....
Håkan Edman
Grundskoledirektör
Stockholms stad